

ep.171 May 10 ,2022 สัมมาทิฏฐิสูตร สัจจวาร

สัมมาทิฏฐิสูตร

เป็นพระสูตรที่ประกาศสัมมาทิฏฐิทุกระดับ
ตั้งแต่สัมมาทิฏฐิในเรื่องของกรรมบท
ทั้งกุศลและอกุศล

สัมมาทิฏฐิ ที่พูดในเรื่องของอาหาร ๔

คือ กวฬิงการาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร และวิญญาณา
อาหาร

สัมมาทิฏฐิ ที่พูดเรื่อง สัจจะทั้ง ๔

คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

สัมมาทิฏฐิ ที่พูดเรื่องปัจจุสมุปบาททุกชั้นตอน

ตอนที่แสดงอาหาร ๔ ก็เป็นการแสดงปัจจุสมุปบาทไป
เรียบร้อยแล้ว

ทบทวนอาหาร ep168

อาหาร ๔
พูดเรื่องชั้น ๕

รูปอาหาร ๑ นามอาหาร ๔

กวฬิงการาหาร เปรียบเหมือนสองสามภรรยากินเนื้อบุตร

ผัสสาหาร เปรียบเหมือนแม่โคถูกถลกหนัง

มโนสัญเจตนาหาร เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิง

วิญญาณาอาหาร เปรียบเหมือนนักโทษถูกหอกทิ่ม

ปฏิสนธิ เหมือนเวลาที่ถูกหอกทิ่ม

การเกิดขึ้นของชั้น ๕ เป็นเหมือนการเกิดบาดแผลคือการเกิดขึ้นแห่งทุกข์นานาชนิด
ที่มีวิญญูเป็นมูลในชั้นทั้งหลาย เป็นเหมือนการเกิดอยู่ในทุกขเวทนาเพราะเกิดบาดแผล

ปฏิสนธิวิญญาณ เหมือนชายที่ประพาดขี้ขำ

นามรูป ซึ่งมีวิญญาณเป็นปัจจัยเหมือนกับบาดแผลที่เกิดขึ้นแก่ชายคนนั้นเพราะถูกหอก
แทง

อาหาร ๔ เชื่อมโยงปฏิจุมุขบาท ตณฺหาสมุทฺยา อาหารสมุทโย

อิเม ภิกฺขเว จตฺตารโ อหฺมรา
กัณฺหาณา กัสมุทฺยา
กัชาติกา กัปภาว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อาหาร ๔
มีอะไรเป็นมูล มีอะไรเป็นเหตุ
มีอะไรเป็นชาติ มีอะไรเป็นภาวะ

อิเม จตฺตารโ อหฺมรา
ตณฺหานัทานา ตณฺหาสมุทฺยา
ตณฺหาชาติกา ตณฺหาปภาว ฯ

อาหาร ๔ ประการเหล่านี้
มีต้นหาเป็นมูล มีต้นหาเป็นเหตุ
มีต้นหาเป็นชาติกะ มีต้นหาเป็นภาวะ

ต้นหา มีเวทนาเป็นมูล มีเวทนาเป็นเหตุ

เวทนามีผัสสะเป็นมูล มีผัสสะเป็นเหตุ

ผัสสะมีสฬายตนะเป็นมูล มีสฬายตนะเป็นเหตุ ฯลฯ

แสดงให้เห็นว่าเมื่อเราเรียนรอบรู้อาหารทั้งหลาย กำลังเรียนรอบรู้เรื่อง
ปฏิจุมุขบาทด้วย และหยั่งลงอริยสัจด้วย

ในขณะที่ปฏิสนธิ มีโอชาเกิดขึ้นด้วยในปฏิสนธิรูป ๓๐

กายทสกกลาป ๑๐

ภาวทสกกลาป ๑๐

วัตถุทสกกลาป ๑๐

โอชาที่เกิดขึ้นครั้งแรกในขณะที่ปฏิสนธิ คือกัมมชโอชา

เป็นกวางพิงการาหาร

อาหารที่เกิดขึ้นครั้งแรกทำหน้าที่หล่อเลี้ยงเป็นอาหารให้กับรูปธรรม

ในกลุ่มกลาปนั้นๆ ที่เกิดขึ้นด้วยสามารถแห่งสันตติ

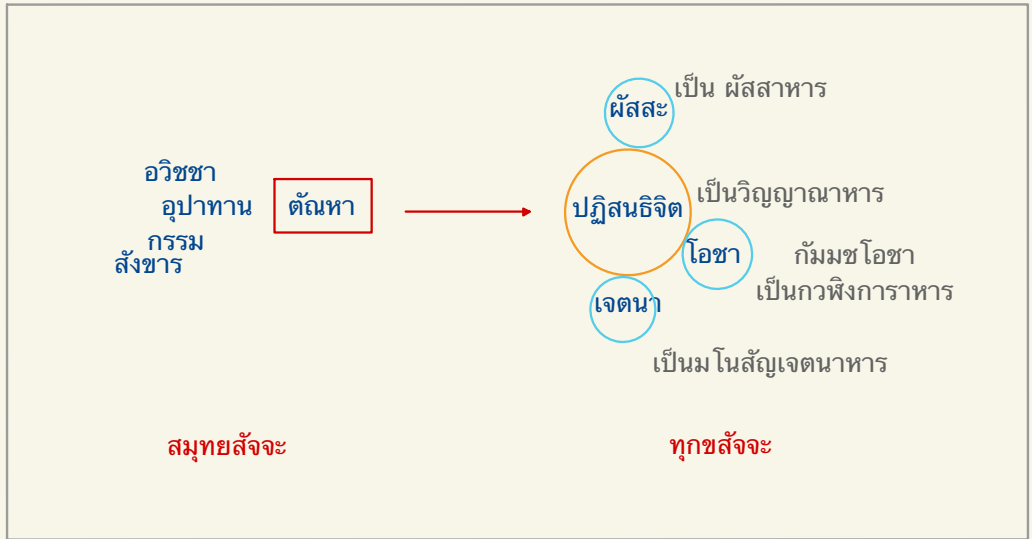
กัมมชโอชาเหล่านั้นมีต้นหาเป็นปัจจัย

คำถาม ยังไม่เข้าใจอุปมาที่ว่าผัสสาหารเหมือนแม่โคที่ถูกถลกหนังกับมโน สัญญาเจตนาหารที่เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิง

<p>แม่โคถูกถลกหนัง</p>	<p>จักขุปสาท ฐปารมณฺ์ จักขุวิญญาณ ประชุมกัน ในขณะที่ผัสสะเป็นตัวเชื่อม เป็นจักขุสัมผัสผัสสะ เป็นเรื่องของ ทุกข์ ไม่ใช่สุขเลย</p> <p>เมื่อมีการเชื่อมทางทวารตา ทวารหู ทวารจมูก ทวารลิ้น ทวาร กาย ทวารใจ เป็นเรื่องของทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น ทุกข์เท่านั้นตั้ง อยู่ ทุกข์เท่านั้นดับไป</p> <p>ตามมาด้วยเวทนา สุขเวทนา ก็ราคะอิงอาศัย ทุกขเวทนา ก็ปฏิฆะอิงอาศัย อทุกขมสุขเวทนา ก็อวิชชาอิงอาศัย ราคะ โทสะ โมหะ เกิดขึ้นมา ประกอบกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต</p> <p>การที่จะต้องไปทรมาน ไปเจ็บปวด ในสังสารวัฏที่ยาวนาน หนักยิ่งกว่าแม่โคถูกถลกหนังเสียอีก</p>
<p>หลุมถ่านเพลิง</p>	<p>มโนสัญญาเจตนาหาร คือเจตนากรรม ๒๙ อกุศล๑๒ ผลักให้ไปอบาย ทุคติวินิบาต นรก กุศล ๘ ผลักให้เป็นมนุษย์เทวดา รูปกุศลเจตนา ๕ ผลักให้เป็นรูปพรหม อรูปกุศลเจตนา ๔ ผลักให้เป็นอรูปพรหม ภพ ๓ เป็นเหมือนหลุมถ่านเพลิง กามภพ รูปภพ อรูปภพ มโนสัญญาเจตนาหาร เหมือนชายสองคนจับ โยนในหลุม ถ่านเพลิง นำไปในกามภพ รูปภพ อรูปภพ</p>

เห็นทุกข์ด้วยปัญญาแล้ว ใจเป็นสุข

ตณฺหาสมุทฺทยา อาหารสมุทโย

พระสารีบุตรท่านแสดงอาหารสองส่วน คืออาหารที่มีใจครองและไม่มีใจครอง
อุปาทินกสังขาร และอนุปาทินกสังขาร

กัมมชโอสชา มีใจครอง
จิตตชโอสชา มีใจครอง
อตุชโอสชา ไม่มีใจครอง
อาหารชโอสชา ไม่มีใจครอง

ตัณหาเป็นด้านหน้า เบื้องหลังมีอวิชชา อุปาทาน เจตนากรรม ด้วย

สังจวาร

	<p>เป็นนัยยะของการแสดงปฏิจสมุปบาท ท่านแสดงถึง ๔ นัยยะในพระสูตร เพื่อประโยชน์ในการชี้แจงให้ชนทั้งหลายที่ไม่รู้ไม่เข้าใจในการเกิดขึ้นของสัตว์ทั้งหลายได้พิจารณา</p> <p>เชื่อมลงอริยสัจ</p>
ทุกข์ในอริยสัจ	กล่าวถึงสิ่งที่มีชีวิตเท่านั้น
ทุกข์ในไตรลักษณ์	กล่าวทั้งอุปาทินกสังขาร และอนุปาทินกสังขาร สังขารที่มีใจครองและไม่มีใจครอง สังขารที่มีขันธ ๕ และไม่มีขันธ ๕
ต้นไม้	มีอุปจายะ สันตติ ชรตา อนิจจตา แต่ไม่มีทุกข์ในอริยสัจ

ปริญา ๓

ญาตปริญา	<p>ชั้นรู้จักเริ่มตั้งแต่ชั้นแห่งการฟัง ชั้นแห่งการไคร่ครวญ และชั้นแห่งการรู้จัก นี้ทุกข์ นี้เหตุให้เกิดทุกข์ นี้ความดับทุกข์ นี้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ และต้องไปรู้จักลักษณะเฉพาะตัวของรูปธรรมและนามธรรมให้ชัด</p> <p>ถ้าไม่รู้จักปรมัตถธรรม สภาวธรรมก่อน แล้วรีบชวนชวายไปรู้ไตรลักษณ์ไม่ได้ เพราะชั้นไตรลักษณ์เป็นชั้นแห่งความละเอียดอ่อน ทุกข์สังขจะเป็นชั้นที่หยาบกว่า ต้องเข้าใจชั้นรู้จักชั้น ๕ อายตนะ ธาตุ สังขะ อินทรีย์ ปฏิจจสมุปบาท รู้จักรูปนาม กายกับใจ ก่อน</p>
พาหิรลัทธิ	<p>ศึกษาเรื่องนี้มามากแต่พลาดเพราะไม่รู้จัก ชั้นญาตปริญาไม่เกิด แต่พอไปเห็นชั้นตริณปริญา จึงกลายเป็นว่าไปยกองค์รวมไปเห็นบัญญัติด้วยความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ที่สุดกิเลสจึงไม่ถูกละได้จริง จึงไปสำคัญว่าบางอย่างเที่ยงบ้าง บางอย่างขาดสูญบ้าง เป็นการเข้าใจผิดในปรมัตถธรรม</p> <p>ญาตปริญาจึงเป็นคำตอบ</p> <p>เมื่อเข้าใจชัดเรื่องรูปนามชั้น ๕ ซึ่งเป็นเนื้อแท้ของปรมัตถธรรมแล้ว ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่มีใจครองและไม่มีใจครองตามความเป็นจริงแล้วจึงยกขึ้นสู่ไตรลักษณ์</p> <p>ทิวฐิวสุทธิติ ไม่ได้เห็นไตรลักษณ์แต่เป็นชั้นรู้จัก และรู้จักแค่ทิวฐิวสุทธิไม่พอต้องรู้จักกังขาวิตรณวิสุทธิคือเหตุปัจจัยด้วย</p>
ตริณปริญา	<p>เมื่อไปเห็นปฏิจจสมุปบาทแต่ละองค์แล้วยกขึ้นสู่ไตรลักษณ์เป็นชั้นตริณปริญา</p>

ปหานปริญา

ละต้นหา มานะ ทิวฐิว ที่ไปเห็นผิดได้ นี้เป็นปหานปริญา การบรรลเร็วหรือช้าก็ต้องเป็นตามลำดับแบบนี้

ในสัจจะ ๔ มีไตรลักษณ์อยู่ในนั้นหรือไม่ ตัณหามีไตรลักษณ์หรือไม่
นิพพานมีไตรลักษณ์หรือไม่

<p>นิพพาน มรรคสัจจะ</p>	<p>นิพพานเป็น นิจจัง สุขัง อนัตตา นิพพานจึงไม่ตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา</p>
	<p>สัจจะ ๓ อยู่ในกฎไตรลักษณ์</p>
<p>ทุกขอริยสัจ สมุทัยอริยสัจ นิโรธอริยสัจ มรรคอริยสัจ</p>	<p>เป็นปริญาตัพพกิจ กิจที่ควรกำหนดรอบรู้ เป็นปหาดัพพกิจ กิจที่ควรประหาร เป็นสัจฉิกาดัพพกิจ กิจที่ควรทำให้แจ้ง เป็นภาเวตัพพกิจ กิจที่ควรเจริญ</p>
	<p>สมุทัยควรประหารแล้วควรรอบรู้ด้วยหรือไม่</p>

ทำข้อเดียวคือ ประกอบมรรคให้เกิดขึ้น

ทุกขอริยสัง	เป็นปริยญาตัพพกิจ กิจที่ควรกำหนดรอบรู้
สมุทัยอริยสัง	เป็นปหัตตัพพกิจ กิจที่ควรประหาน
นิโรธอริยสัง	เป็นสังจิกาทัพพกิจ กิจที่ควรทำให้แจ้ง
มรรคอริยสัง	เป็นภาเวตัพพกิจ กิจที่ควรเจริญ

วิธีปฏิบัติ

สติปัฏฐาน ที่ไปกำหนดหรือไปรอบรู้ ขณะที่ไปรอบรู้อุปาทานชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แท้ที่จริงคือบรรดาภิเลส เจตนากรรม อวิชชา ตัณหา อุปาทาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรรอบรู้ควรกำหนดรู้ด้วย เพราะเขาเป็นชั้น ๕ ควรรอบรู้ควรกำหนดรู้

และในขณะที่สติเกิดขึ้น ปัญญา ความเพียรเกิดขึ้นมา องค์มรรคที่เกิดขึ้นมา ในขณะที่มณสิการใส่ใจ ขณะนั้นสมุทัยไม่เกิด ตัณหาและทัญญูไม่อิงอาศัย ในขณะที่นั้นชื่อว่ารอบรู้ทุกข์ ในขณะที่นั้นชื่อว่า ละสมุทัย ในขณะที่นั้นชื่อว่ากำลังประกอบมรรคอยู่ เป็นปุพพภาค ในขณะที่นั้นจุดหมายคือนิโรธ

คำว่าละ คือ การมาฝึกซ้อมมรรคให้เกิดขึ้น ทำเพียงข้อเดียว คือทำสติ ปัญญา ความเพียรให้เกิดขึ้น ทำข้อเดียวแต่รู้จักกำหนดแล้ว

สติที่กำลังกำหนดหมายตอนนี้ชื่อว่ามรรคกำลังเกิด เรียกว่ากำลังประกอบมรรค สมุทัยไม่เกิด เพราะสติเกิดมาแทนที่

สติ ปัญญา ความเพียร กุศลธรรมที่กำลังเกิดขึ้นจัดว่าเป็นสติปัฏฐานเบื้องต้น เป็นมรรคเบื้องต้นแต่อยู่ในขอบข่ายของทุกข์ จึงต้องรอบรู้ ต้องทำญาตปริยญาด้วย เพราะหากไม่กำหนดรอบรู้ จะไปยึดว่าสติเป็นเรา เรามีสติ สติอยู่ในเรา ยึดว่าสติ สมภาิ ปัญญา ความเพียรเป็นอัตตาตัวตัว นี้เรียกว่ายึดมั่นทุกข์ ยึดมั่นชั้น ๕

ตราบไดยังไม่ประชุมในอริยมรรค ต้องเป็นอารมณ์ของวิปัสสนาญาณหรือสติปัฏฐาน ที่ควรรอบรู้ควรกำหนดรู้ด้วยซ้ำไป

หมู่สัตว์ทั้งหลายมีแค่ ๒ สัจจะ คือ ทุกข์กับสมุทัย

คู่ที่ ๑ ทุกข์กับสมุทัย	<p>คู่แรกพระพุทธเจ้าทรงแสดงทุกข์ก่อนเพราะทุกข์เห็นได้ง่าย เป็นของหายาบ ซ้ำไปที่ผลหรือตัวปัญหาก่อน</p> <p>อุปทานชั้นธคือชั้นธ ๔ แยกละเอียดเป็น ๖ ทวารคือทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นตัวปัญหา</p>
	<p>เหตุของตัณหา คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เป็นสมุทัย หรือจะไปพูดเรื่องอวิชชา ตัณหา อุปาทาน สังขารหรือกรรม ที่เป็นเหตุที่ทำให้รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เกิดขึ้น นี่เป็นเหตุแห่งทุกข์ ย่อลงมา เป็น โลภะ โทสะ โมหะ หรือ ตัณหา มานะ ทิฏฐิ หรือ ในสติปัญญา เป็นตัณหา กับ ทิฏฐิ</p> <p>ทำอย่างไรจะดำเนินชีวิตไม่ให้ตัณหาและทิฏฐิอิงอาศัย</p>
คู่ที่ ๒ นิโรธกับมรรค	<p>คู่ที่สองพระพุทธเจ้าทรงแสดงนิโรธสัจจะ คือจุดหมาย เป็นบรมธรรม ควรบรรลุถึง ควรประจักษ์แจ้ง โดยการประกอบมรรค อบรมมรรค ให้เกิดขึ้น</p> <p>สมุทัยเป็นเหตุ ทุกข์เป็นผล</p>
	<p>ลึกๆเราชอบ เราชื่นใจหรือไม่มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ แสดงให้เห็นว่าอหังการของเราชอบ อยากได้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และอยากได้ดีกว่านี้ ประณีตกว่านี้ แลอยากได้อะไร ประจักษ์การ ประณีต เรามองว่ามันจะให้ความสุข</p>

กุศลธรรมทั้งหลายเป็นสังขารชั้นที่ตัณหาสร้างมา จากความไม่รู้ ความอยากและความยึดมั่น ต้อง ให้เหตุปัจจัยจนมีพลังขึ้นมากกลายเป็นมรรคสัจจะที่แข็งแรงให้ได้

